

LIBERTATEA

FOAIE PENTRU POPOR

Director: Pr. IOAN MOȚA

PREȚUL DE ABONAMENT:

Pe 1 an 120 lei; pe 1/2 60 lei; pe 1/4 30

Redacția și Administrația:

ORĂȘTIE (jud. Hunedoarei)

APARE JOIA

Redactor resp.: Dr. ION I. MOȚA

Mare involburare în viața politică la București.

Incordare între guvern și M. S. Regele.

Guvernul, vătămat de doi slujbași supuși lui, anume de 2 ofițeri, vrând să-i înlăture, M. S. Regele a apărut pe ofițerii, prin ce guvernul simțindu-se greu lovit în vaza sa, vrea să plece.

Ziua de Bobotează și mai ales cea de Sfântul Ioan, a fost o zi de răsunătoare și neașteptate vești și întâmplări politice în București, și îndată în toată țara:

Chiar în ziua Botezului Domnului, Ministrul de Interne d. Ion Mihalache, și-a înaintat Regelui cererea de a fi descărcat de sarcina de Ministru. Iar d. Iuliu Maniu Ministru Președinte, aflând despre aceasta și că de ce Mihalache și-a cerut descărcarea, a vestit că stă cu totul de partea lui Mihalache! De va fi lăsat să plece el, Mihalache, pleacă și d. Maniu, ba tot guvernul!

Di Vaida aflând dela Cluj despre cele întâmplare, a dat și d-sa de știre prin telefon la București, că e și d-sa cu totul de o părere cu Mihalache și Maniu și cu guvernul!

Di Titulescu Ministrul de Externe al țării, aflându-se de sărbători la St. Moritz, în Elveția, ca să odihnească și să-și mai vadă de sănătate, — a fost înștiințat prin telefon despre cele petrecute, și a fost chemat acasă! *Dsa a răspuns îndată, că e de aceeași părere cu Mihalache și Maniu și cu tot guvernul, — și-i roagă să nu-i scurteze concediul ce are pentru îngrijirea sănătății. — Intr'aceia însă dela Curtea Regală i-s'a cerut, să vie îndată acasă! Și a trebuit să plece, ca la încurcală mare, unde d-sa poate fi de ceva folos.*

Iată, pe scurt și fără părtinire, povestea nu prea frumoasă a acestor întâmplări ce tulbură iarăși o țară întreagă:

Noi am scris în numărul trecut, că sub guvernul d-lui Iorga „la dorința de sus“ (adică la dorința M. S. Regelui) au fost puși Generali din Armată în fruntea Postelor și a Trenurilor, — iar guvernul d-lui Maniu a aflat că aceștia nu-s la locul lor acolo, și i-a schimbat, trimițându-i napoi în Armată, unde pot fi de cel mai mare folos, pentru aceasta fiind crescuți și pregătiți, — iar la Poste și la trenuri, numind oameni crescuți pentru acestea.

Lucrul se vede că nu i-a plăcut M. S. Regelui... Și de aci o încordare între Coroană și guvern.

Și fiindcă se zvonise, că guvernul nu se oprește cu schimbarea la Postă și Căile Ferate, ci vrea se înlocuiască pe încă 2 ofițeri puși unul în capul Poliției din București, altul capul Jandarmeriei, tot la dorința M. S. Regelui — acești 2 ofițeri, anume Colonelul Marinescu dela Poliția de București și Generalul Dumitrescu dela Jandarmerie, ca la sfatul sau încurajarea cuiva, au adresat câte-o *Scrisoare de Anul-Nou către cei de sub mâna lor, în care — au*

dat câte-o împunsătură bună guvernului!

Unul din ei, Colonelul Marinescu dela Poliția capitalei, după ce le-a dorit „An-nou fericit“ poliștilor săi, a încheiat zicând:

„Iar eu sunt și rămân Prefect al Poliției Capitalei, numit prin Decret Regal (scrisoare de-a Regelui) și numai prin Decret Regal pot fi înlocuit!“

Asta ca și cum ar face cătră guvern un bobârnac și i-ar zice: Nu-mi pasă de voi! Eu sunt aici numit din voința Regelui! Nu voi mă puteți mișca de aci!...

Celalalt, Generalul Dumitrescu, (care e tatăl d-lui Puiu Dumitrescu, secretarul personal al M. S. Regelui, adică omul ce stă foarte aproape de Rege împlinindu-i Regelui tot felul de servicii pe care nu vrea să și-le facă prin alții), acesta, Generalul, increzut și mai mult în faptul că e cine e, — a adresat și dânsul o urare de Anul-Nou către toată Jandarmeria din țară, în care le mulțumește pentru felul cum și-au împlinit datoria în anul trecut, — „cu toate lipsurile materiale ce vi-au stat în cale,

și pe care (închee d-sa urarea) cu toată străduința mea, nu vi le-am putut înlătura!...“

Asta avea a se înțelege așa: Eu, Inspectorul-comandant al vostru, m'am luptat destul ca să vă înlătur nevoile cu cari vă luptați, dar pe lângă toată străduința mea — acolo unde îi era locul să se facă, adică pe lângă guvern, — nu vi le-am putut ușura!

Sau: Dacă suferiți, nu suferiți pentru vina mea, ci pentru a guvernului...

Aceste două urări de Anul nou, date de doi slujbași, cari sunt supuși guvernului și anume Ministerului de Interne, de care se țin și atârnă, și sub a cărui poruncă și îndrumare stau, — erau, așa spune guvernul, două vătămări grele aduse Ministrului de Interne ca și întregului guvern. Ele au fost ca mici *răsvrătiri* și atâțări la răsvrătire împotriva capului slujbei lor!

De aci toată involburarea.

Încă Joi 5 Ianuarie (umblarea cu Crucea) d. Mihalache întâmpinând pe Rege în gară, căci M. S. venea la București pentru ziua Bobotezei, — l'a rugat să-l primească azi pe puțin timp. Regele i-a pus îndată ora de primire pe 3^{1/2} după masă.

La acea primire d. Mihalache a arătat Regelui, că „urările“ de Anul-nou a celor doi ofițeri supuși Ministrului de Interne și atârnând de el, sunt jignitoare și vătămătoare vazei de care Ministrul are nevoie. Sunt porniri de nedisciplină, de nesupunere. D-sa roagă pe Rege să înlătore pe cei doi ofițeri din slujbele ce le țin.

M. S. Regele a răspuns, că i se cere par'că prea repede după înlocuirea celorlalți doi ofițeri, Generalii dela Postă și Căile Ferate, ca să înlătore și pe aceștia doi.

Și M. S. Regele și-a arătat nedumerirea (sau chiar neplăcerea) că după înlăturarea acelor doi, lucrul a fost tâlcuit în gura lumii ca o „biruință“ a întâiului Ministru (d. Maniu) asupra voinței Lui, (a Regelui) și s'a făcut vorbă neobișnuit de multă și strigătoare, prin foi și alt-fel, asupra acestor schimbări. De aceea de data asta îl sfătuiește pe d. Mihalache să se mai gândească și răsgândească, asupra cererii ce o face!..

(Asta însemna: Nu te supăra așa de repede... Mai stai și te gândește, căci eu nu te socot așa de „vătămat“ prin acele urări ale celor 2 ofițeri...)

Mihalache s'a retras și s'a dus la d. Maniu și i-a arătat cum a umblat la Rege și cum Regele se vede că n'are de gând să-l apere, ci apără pe cei 2 ofițeri...

Di Maniu a spus că e cu totul de părerea lui Mihalache, și stă lângă el...

Și zvoană mare s'a făcut în tot orașul, de încordarea ce s'a iscat între guvern și Rege!

Di Maniu a conchemat Comitetul conducător al Partidului, pentru a-i afla părerea și a ști cum să păsească mai departe.

Mâne-zi, Vineri, în ziua Botezului Domnului, Regele avea în planul său, ca la ora 1 d. a. să plece la Sinaia, acolo fiindu-i pregătite toate pentru sărbarea sfintelor sărbători.

Dar d. Mihalache i-a cerut ca, nainte de a pleca din București, să-l primească de nou și să-i dea răspuns la cele cerute: Că va schimba pe cei doi ofițeri dela locurile lor, sau nu?

Regele și-a amânat plecarea și a primit pe Ministrul, dar i-a spus că are părerea de rău a nu-i putea împlini cererea!..

D. Mihalache s'a întors, a arătat celorlalți Miniștri ce i-a spus Regele, — și toți au zis: Stăm laolaltă. Dar cuvântul din urmă nu-l zicem încă azi, până Luni, când poate fi acasă și Titulescu și Mihai Popovici, cari erau afară din țară.

Duminecă s'a adunat și Co-

mitetul conducător al Partidului. I-s'a arătat ce s'a întâmplat. Dar și aci a rămas așa, ca hotărârea să nu se lezeze până vin și ceilalți Miniștri.

Membrii Partidului se frământau, căci nu se putea vedea, cum s'ar ieși și cu fața curată și fără prăbușire din încurcătura asta?

Zvonuri peste zvonuri zburau dela om la om. Se spunea că guvernul acesta retrăgându-se, cine va urma? Unii spuneau: Tot un guvern național-țărănesc cu câțiva Miniștri noi! Ceealaltă lume zicea: Nu! Alt guvern, din alt partid! Și anume numai partidul *liberal* cu d. Duca în frunte poate veni!

Teama de venirea liberalilor la guvern, a făcut pe mulți să stee puțin pe gânduri și să caute forma sub care s'ar putea, ca tot partidul național-țărănesc să rămână la putere.

— Intr'aceia d. Titulescu se apropia de Brasov, venind din străinătate. — Indată au fost trimiși în calea lui la Brasov Subsecretarii de Stat Armand Călinescu și Savel Rădulescu, ca să-i ducă știri din partea soților săi Miniștri, a dlui Maniu, că în ce fel s'au petrecut lucrurile și cari sunt păreri lor.

Di Titulescu a stat de vorbă cu ei pe rând, apoi cu d. Mihai Popovici.

În gară la Sinaia îl aștepta pe d. Titulescu Secretarul personal al Regelui Puiu Dumitrescu, care l-a condus pe d. Titulescu la casa lui *Tabacovicii*, slăp al Băncii Marmarosch-Blank, care se vede că e tot foarte bine văzut la Curte, sfetnic din lăuntru...

La ora 4 d. a. Regele a primit pe Titulescu și au chibzuit împreună până la 7 seara.

În aceeași zi, Luni, comitetul conducător al Partidului național-țărănesc s'a întrunit în București, să vadă ce și cum?

În această adunare s'au ridicat și unele păreri, că — d. Mahalache prea s'a grăbit cu demisia, aducând guvernul și partidul în încurcătura de azi.

La asta d. Mahalache a răspuns, că dânsul se simte jignit prin ținuta celor doi slujbași de sub mâna sa, și fiind-că la locul cel înalt nu i se face dreptate, d-sa va pleca din guvern, — dar nu așteaptă ca tot guvernul să-l urmeze, nici partidul. Dânsul se retrage dar va sprijini guvernul în formațiunea lui viitoare.

— Seara, d. Titulescu voia să plece la București, dar a fost poftit de Rege la sine, și a stat aci iarăși până la miezul nopții. Așa a putut pleca la București numai Marți dimineața.

Ajuns în București, d. Titulescu a avut consfătuiri cu Miniștrii, și se spune că a dus cu sine planul, după care ar putea fi împăcați nemulțumiții așa fel, ca nici o parte să nu se mai simtă jignită sau „învinșă”. Formula ar fi: „Să împărțim paguba 'n două"... Colonelului Marinescu dela Poliție să i se dea drumul sub o formă oarecare domolită: l-se va da un „concediu” pe timp nehotărât dela slujba sa, având a fi înlocuit de un alt Prefect, pe care-l va dori guvernul. — În schimb Generalul Dumitrescu dela Jandarmarie, care nici n'a fost așa de nesocotit în ce a „urat” de Anul-nou, să fie lăsat încă la locul său, — fiind el tatăl lui Puiu Dumitrescu Secretarul Regelui. În acest fel, d. Maniu și guvernul său, ar fi înlăturat din slujbele lor pe 3 din 4 oameni numiți acolo la dorința Regelui. Din asta și M. S. Regele va înțelege destul de limpede, că astfel de numiri, făcute peste capul guvernului, fiindu-i acestuia neplăcute, — să nu le mai ceară în viitor.

Și — să se sfârșească încordarea aci!

Căci țara are dureri de cap mult mai mari ca acestea! Are nevoile colo afară, cu creditorii străini, dela cari să zmulgă învoirea de scăzut datoria și de ușurat ratele și cametele...

— Nu se știe dacă d. Maniu va primi această propunere mijlocitoare de împăcare.

Dsa face totul atârnat dela voința conducerii partidului. Că i-s'a cerut de membrii să concheme Comitetul cel mare, cu solii din țară. Că mulți membri cred că prea s'a dat luare aminte mare, unui lucru, care putea fi deslegat cu mai puțin zgomot, între guvern și rege.

— Di Maniu a conchemat *Comitetul Executiv* (cel mare) al Partidului pe Mercuri la București. La acela ia parte și d. Vaida. Și acela se crede că va spune: *Pace vouă!* Țara are alte nevoi prea mari, decât ca pentru o vorbă țanțoșă a unui ofițer, să răsturnăm guvern și, poate să răscolim țara de nou prin noi alegeri, de cari se scoală omului cuminte păru 'n cap!

— Di Titulescu s'a arătat năcăjit de volbura asta ce s'a ridicat la București, pe când d-sa pregătea lucrări de seamă la Conferințele ce se vor ține în curând la Liga Națunilor. Era pe calea cea bună, când fu silit a opri totul pe loc.

Acum cercă împăcarea lucrului, care dacă nu va reuși, — intră celelalte încercări dorate de Rege:

Să caute el, Titulescu, a face un guvern tot cu Național-țărăniștii.

Dacă aceștia nu vor vrea, să cerce a face un guvern de „concentrare” (de adunare la un loc a mai multor partide). — Iar dacă nici asta nu reușește, — se va da puterea partidului liberal al d-lui Duca, să facă un guvern din oamenii partidului său.

Atunci ar urma — risipiirea parlamentului de azi și — *alegeri noi!*

Uf! Alegeri noi?! Cu o nouă aruncare în foc a sute de milioane de ale Statului, și încă pe atâtea de ale luptătorilor pentru deputăție! O adâncire a sărăciei de azi cu încă pe-atâta!

Ar fi un joc prea crud cu pacea și bunurile țării, pentru câteva mândrii rănite, cari puteau fi, doar, și alt fel netezite.

Mai nou se vestește că dl Titulescu e foarte năcăjit că — nu poate face pacea dorită și de trebuință țării.

Intr'o zi două, în cursul acestei săptămâni, se va ști ce s'a ales de marea involburare.

Noi vom da îndată de știre cetitorilor noștri.

Glasuri din popor.

Răspunsuri la pricina cea mare.

Dle Redactor! Noi mai mulți agricultori de pe Valea Murășului, suntem de părere, că Argetoianu, când a adus Legea conversiunii așa cum a adus-o, a făcut înlocmai ca nebunul care aruncă o piatră în fântână și zece înțelepți n'o mai pot scoate... Că de când fu adusă acea lege, noi toți, și plugari și neplugari, orbecăm ca prin o ceață groasă, prin care ne-am pierdut cărările. Acea lege a adus întâi pagubă Statului, că a făcut pe oameni să nu mai plătească nici cât pot, nici băncilor, dar nici statului. S'a udus apoi în vânt venitele mari ale Statului care le avea din dările pe cari le plăteau regulat Băncile cele multe; acum polițele (cambiile) nu se mai renoesc, tot spre paguba mare a venitelor statului, nici fimbrele cele multe pe proteste, nici pe pările cele multe, cari acum și ele stau pe loc. Acestea toate fac zdravăn număr de milioane, ba miliarde, pierdute de Stat!

S'a stricat apoi buna înțelegere dintre oameni, cari până aci se ajutau unii pe alții, — acum nimic. Nimeni nu mai crede nimănui! S'a vârit ură sălbatecă între oameni ce-și erau unii altora buni: azi împrumutătorul când se întâlnește cu cel împrumutat, adevărat ajutat de el, se uită unul la altul ca fiarele sălbatică... Din mii de oameni de omenie, cari fiind datori, erau chiar mulțumitori celor ce li-au venit în ajutor împrumutându-i, a făcut — hoț de drumul mare, care știe că și-a luat banii, dar nu vrea să și-i mai de!

O fi vrut el Argetoianu să facă o „ușurare” plugarilor, dar a făcut-o fără cap, mai mult stricând, decât folosind.

Asta s'o știe cei chemați și să îndrepteze lucrul, așa ca să fie iară bine, scoțând și ura și neîncrederea dintre oameni!

Mai mulți cetitori.

*

Partos (Alba) 4 Ian. 1933.

Domnule Redactor! Fie conversiune, dacă are cine-i purta sarcinile, dar eu am fost 15 ani slugă (servitor) și apoi 15 ani la armată și am strâns și ca slugă și ca soldat, bănuț lângă bănuț, trăgându-mi dela gură, lipsindu-mă de ori-ce plăceri, căci mă gândeam la viitorul meu de om sărac, și am adunat în atâta vreme, cu sudoare sărată, 50.000 Lei, și i-am pus în bancă, — și nainte cu vre-o câțiva ani i-am împrumutat la un Român harnic, Selisțean, care și-a cumpărat pe ei moșie, și el azi are, cu banii mei, moșie peste 10 jughere, iar eu abia am 3 jughere, — și venind legea conversiunii, el nu vrea să-mi mai dea banii!

Asta-i „lege”? e „dreptate”?

Legea asta cu o mână zidește cu alta prăbușește!

Azi eu sunt om bătrân de 70 de ani, și copiii sunt nemulțumiți de mine decând știu, că nu le mai pot da averea ce o câștigasem pentru ei. — Cea cu banii mei, are șură și grajd frumos, iar eu pot pleca la cerșit! — Asta-i lege?

Să-și fragă domnii bine seama ce legi fac, nu ucigătoare și jefuitoare, — ci *ajutătoare* locuitorilor. Iar legea conversiunii, cât ajută, mai mult strică!

Simion Hațiegan

vechiu abonat al „Libertății”.

*

Sighet, 4 Ian. 1933.

Domnule Redactor! Noi nu suntem nici de părere că Statul să iee asupra sa sarcinile datoritorilor. Noi nu voim ca bugetul țării să se îngreuneze pentru noi plugarii. Că așa Băncile cari au sărăcit pe datoritorii lor, vor sărăci și pe plătitorii de dări. Ci zicem:

Noi am împrumutat, noi să plătim! Dar *Cametele* să ni se revizuiască, scoțându-se din datoria ce mai avem de plătit! Aci au greșit ele, luându-ne camete prea mari, aci să se ispășească! Iar ce-o rămânea, să plătim cinstit, cei cu datorie mică, în vreme scurtă, cei cu mare, în vreme mai așteptată, — dar cu rânduială.

Așa credem că e drept.

G. Codrea.

(Alte scrisori vor urma)

Un sfat

Unde să ne ducem banii spre păstrare?

Din multele întâmplări ce se vestesc prin foi reese tot mai limpede, că jafurile și chiar omorurile vor spori în chip îngrijitor, în aceste vremuri, cât băncile sunt închise. Ai vândut un bou, o vacă, o pereche de cai, un pământ, o casă, — lumea știe că ai luat bani, și tâlharii își pun ochii pe tine și pe casa ta. Până erau băncile, duceai acolo și aveai pace Toată lumea nu ținea banii la sine.

Până să vie iară vreme de pace pentru bănci, — iacă ce sfat dăm noi cetitorilor noștri:

Statul are o Bancă mare, de care lumea de jos nu prea știe. Anume: *fiecare Oficiu Postal*, este în același timp și Agentura (cancelaria încredințată) a Băncii celei mari zise: „Casa Generală de Economii”

care e a Statului și Statul chează-șuește pentru ea.

Aci poți depune banii ca la ori ce Bancă. Primești „Libret“ de depunere.

Lumea nu s'a prea îmbulzit la această Bancă la postă, pentru-că dă camătă puțină după banii ce-i duc la ea spre păstrare, cam 4% (patru la sută). Și când vrei să scoți banii, nu-ți dă dintr'odată sume mari (că nu fine banii aci la fiepostă grămadă), — ci îți dă numai 2000 de Lei la o cerere. Ceialalți pe rând, pe cum îi înșiiinzezi înainte și după cum e legea ei. Dar *ți-i dă!*

Până la închiderea Băncilor, la această Bancă dela Postă, abia se aflau sume mici, aproape neînsemnate. Azi a ajuns și ea de are *miliarde!* Oamenii înșelegători, se mulțumesc și cu camelele puține ce le primesc, dar își știu banii la loc asigurati.

— Tot așa a deschis și Banca Națională primire de depuneri. Dar „Bancă Națională“ găsești abia una într'un județ, sau nici una. Pe când Postă găsești și în sate mai mari.

Cei ce nu vor să fie călcați de tâlhari, când au vândut ceva și au luat ceva bani, — ducă-i aci, că-s la loc sigur.

Cereți informații (lămuriri) la oricare Oficiu postal.

In legătură cu statuia din București a lui M. Viteazul.

Ziarul „Viitorul“ publică un articol în care arată în legătură cu schimbările ce se fac în București în piața Universității, că statuia lui Mihai Viteazul din acea piață, trebuie schimbată cu o altă statuie a lui Mihai, mai mare, mai măreață, cea de acum fiind prea mică față de însemnătatea marelui Voevod român.

Gândul e frumos. Noi propunem ca statuia de azi a lui Mihai care, cu toate că e mică, este însă frumoasă, să fie adusă în cetatea Alba Iuliei, atunci când va fi înlocuită cu cea nouă în București.

Ori-cum, dar Alba-Iulia nu mai poate rămâne multă vreme fără statuile lui Mihai și a Regelui Ferdinand. Primăria din Alba-Iulia s'a gândit la aceasta?

Japonezi — ordocși!

Japonezii sunt — ca aproape toți locuitorii din Asia — budhiști, adică se închină zeului Budha, iar nu lui Isus și Dumnezeuului creștin. Iată însă că puterea creștinismului începe a străbate și în inima japonezilor. În vremea din urmă s'a înființat și o Mitropolie creștină ortodoxă a Japonezilor, având ca Metropolit pe I. P. S. S. Serghie, de neam japonez. Toți preoții sunt de sânge japonez. Ei au ridicat în Tokio, capitala Japoniei o catedrală metropolitană ortodoxă. Deocamdată biserica creștină ortodoxă japoneză are 70.000 credincioși cari sporesc într'una.

Din alte țări.

In Franța

deficitul (perdere) bugetului pe anul 1932, e de 10 miliarde franci. (Cu atât s'a strâns din dări mai puțin decât se socotise). Guvernul ia tot felul

de măsuri de cruțare pentru anul de față.

In Rusia

e ferebere mare în tot poporul, căci guvernul împarte hrane numai cu „cartelă“, ca în vreme de război, și acum a scăzut iară porția ce se dă, încât lumea suferă de foame cu cât capătă.

NOUȚĂȚI

Regele Alexandru al Jugoslaviei, cu Regina Mărioara vor veni zilele astea la București, ca oaspeți, pe câteva zile, a Familiei noastre Regale. De n'o fi având și alt scop și alt tâlc această vizită.

Producția „Fanfarei“ noastre țărănești, dată în seara de Bobotează, a fost îmbucurător de reușită. Piesa dlui N. Crețu „Revoluția lui Iancu și moartea tragică a acestuia“ a scos la iveală multe scene și întâmplări cât eroice, cât mișcătoare, din viața scumpului nostru erou, — și a fost jucată cu destul succes de țărani cari au primit rolurile. Având în vedere tema grea, rolurile grele și diletanții țărani, lumea privitoare a fost mulțumită de producție. Sala plină până la cel din urmă loc. Frunțile înduioșate de tragedia lui Iancu, s'au descreșit prin jucarea unei comedii de mult haz. A urmat joc până în zi, luând parte mulțime mare de tinereți, încât abia-i cuprindea sala mare a „Centralului“.

In Cadrilater au intrat în noaptea de Bobotează două bande (cele răufăcătoare) de comitajii bulgari, prinzând pe un pădurar și pe 2 ciobani și jătuindu-i.

Mare nenorocire de Cale Ferată s'a petrecut Marți dimineața în apropiere de Gara de Nord a Bucureștilor, — care a zdrobit un tren, a omorât 7 oameni nevinovați și a rănit greu pe 50. — Trista lor poveste e următoarea:

Dinspre Craiova venea un tren de persoane, cu care se întorceau la slujbă mulți slujitori de-ai Căilor Ferate, de-ai Postei și lucrători de tot felul cari vin la Atelierele C. F. R. „Grivița“. Trenul avuse ceva întârziere pe linie, din pricina zăpezii, totuși putea intra în Gara de Nord în pace, dacă oarecari lucrători de pe el și-ar fi dat pace.

Dar lucrătorii, prea îndrăzneți, au mai făcut așa, că apropiindu-se de Atelierele unde ei lucrează, au frânat vagonul din urmă, împiedecând trenul, ca mergând mai încet, ei să se coboare și să meargă la Ateliere, fără a mai fi intrat în Gara de Nord, de unde ar avea de venit napoi pe jos vre-un sfert bun de ceas.

Așa se vede că au făcut și acum, mai ales că le era groază de drum, fiindcă ninsese puternic.

Asta le-a fost peirea: frânând ei, trenul și-a încetinit mersul (de silă, nu cu voia), — și în vremea

asta Acceleratul ce venea tot dinspre Craiova, s'a apropiat și cum ninge tare, nu vedea nainte mai nimic, — și s'a izbit cu toată puterea în trenul de naintea lui! Un vagon de clasa a 3-a cu călători a fost sfărâmat ca găocea unui ou, și cei din el, — vai de steaua nenorocului lor. Au rămas morți pe loc 8 inși, mai toți de pe la Calea Ferată și Postă, între ei o biată femeie cu copilul în brațe, omorâți amândoi! Apoi vre-o 50 de răniți. Era dimineața la 6, pe ger și întunerec. Până le-au venit cele dinfăi ajutoare, a trecut jumătate de cias. În acest timp nenorocii au zăcut cu mâni, cu picioare sau coaste rupte, sub sfărâmurile vagoanelor, gemând și urlând de dureri!.

Iarna — n'au mâncat'o lupii, ci par'că ea are de gând să i mănec pe ei, — așa căzu peste noi deodată, într'o zi, cu toată puterea ei. De Anul-nou și de Botezul Domnului avurăm încă zile de primăvară, — dar Duminecă după Botez începu a ninge dintr'una voinicește și până seara avurăm iarnă în toată forma. Ninsorea se vedea că e de cea peste toată țara! Și a nins și Luni și Luni noaptea, de s'a pus zăpadă zdravănă peste tot, pe case, pe câmpuri, pe șesuri și pe munți.

Știrile ce vin din țară adevăresc, că în Moldova, cea mai apropiată de Rusia, mama iernilor grozave, e și pe acolo iarnă rusească! Pe linia Ploiești—Tândărei—Fetești, trenurile au încetat a mai merge din pricina zăpezii groase așezate pe linie! — Au rămas înzăpezite pe linie afară în câmp, ne-mai putând mișca, trenul rapid ce merge dela București la Constanța, apoi tot așa a pășit cel ce venea dela Cernăuși la București! Numai mergând locomotive cu plug de desfundat liniile, le-au mai putut deschide drumul. Tot așa pe liniile Galați—Tecuci, Focșani—Mărășești, Tecuci—Bârlad, și altele în Moldova, trenurile au încetat a merge, oprite de nămeții grămădiți pe linie.

Iar în Basarabia, fiind ea mai aproape de Rusia, e și mai aspră iarna. Dela Cetatea Albă se vestește, că între stațiile Cantemir—Gulevcea, între niște dealuri, s'au adunat nămeți de zăpadă de 10 metri de înălțime în calea trenului. Doar să-l iee avioanele să-l zboare peste nămeți, alfel nici un tren nu poate trece poate o săptămână întreagă.

Se vede că se apropie Boboteaza cea veche românească, — despre care se știa că vine cu iarnă, nu glumă.

Radio-ul e mai tare decât puterea Statului? În Berlin comuniștii au înființat un post ascuns de radio (trimiteri de cântări și vorbe pe valurile aerului, de unde apoi lumea întreagă le aude cu ajutorul mașinilor, aparatelor de ascultat). Și dela acel post fac propagandă mare comunistă și vorbesc ce le place lor, căci până acum poliția nu i-a putut descoperi

și opri. Ba chiar ziarele scriu, că puterea acestui post de radio e așa de mare și anume potrivită, încât tulbură și împiedecă buna și liniștită ascultare a celorlalte posturi de radio.

Cine știe când i-o găsi și dacă-i va găsi vreodată poliția. Până atunci ei, comuniștii, își bat joc, în inima Berlinului, de puterea Statului și fac propagandă revoluționară.

Radio să fie oare mai puternic decât puterea Statului și a poliției?

S'au acățat de tren, spre răul lor. Niscăi lucrători la pădure, lucrând în stația Iustelec de lângă Șimleul-Silvaniei (jud. Sălaj), și-au acățat și vagonetul lor, care se potrivea pe liniile căii ferate, de vagonul din urmă a unui tren mixt. Trenul plecând, i-a luat și pe ei. Erau 4 lucrători, cari așa credeau să ajungă mai repede la locul lor de lucru. Dar abia au mers vre-o 5 kilometri, și pe urma scuturăturii, căzând un cuzinet (ceva șurub încheetor) dela o osie a vagonului, acesta a sărit din șine, s'a răsturnat și a prins sub el pe sârmantii lucrători. Unul a fost rănit greu de moarte, ceialalți mai ușor.

Iarăși va fi bere în America. Parlamentul american a votat o lege prin care, după ani de zile de oprire a vânzării beuturilor în America, se îngăduie iarăși vânzarea și băutul berii. Se spune însă că Președintele Americii, Hoover, va respinge legea, prin care lucru ea va fi din nou adusă în fața Parlamentului care dacă o votează cu $\frac{2}{3}$ părți din numărul deputaților, abea atunci va fi adusă la îndeplinire.

Răspuns multora.

Mai mulți cetitori ne cer să le trimitem foile, că ne vor plăti mai târziu.

Rugăm pe toți să aște, că:

N U P U T E M

trimite foile pe așteptare nimănui. Nu că nu am vrea, dar nu putem! Căci nici nouă nu ne dă azi nimic pe credit. Altădată primeam hârtia și o plăteam peste jumătate de an, acum numai pe bani gata ni se dă. Cerneala așa, tipografia plătită după fiecare număr, credit la bancă nu e.

Iaca de ce: nu putem. Și iaca de ce: rugăm pe toți câți prețuesc aceste foi, să trimită plata pentru ele îndată pe cât timp pot, pe jumătate de an sau macar pe sfert de an, — dar să trimită, căci altfel oprim mersul lor la toți câți nu trimit.

PREȚUL: 120 Lei pe an, 60 Lei pe $\frac{1}{2}$ an, 30 Lei pe 3 luni — deci foarte mic, — la care nu e iertat să se mai și piardă prin dare pe așteptare (din care jumătate nu se mai plătește).

Numai numărul viitor mai merge celor ce n'au trimis bani pe anul de față, apoi încetăm trimiteri.

Venitele statului, au fost destul de bune în Decembrie tr.

Ministerul de Finanțe (cel cu grija banilor țării), arată, că, în vreme ce în anul înaintaș 1931, statul a putut strânge din dări și alte venituri ale sale în luna lui Decembrie, numai **1.536.000.581 Lei**

adeacă ceva peste un Miliard și jumătate, — pe atunci în luna Decembrie 1932, care trecu statul a strâns din dări și alte venituri ale sale:

2.046.452.248 Lei

adeacă peste 2 Miliarde Lei, sau cu 25% (cu a 4-ra parte) mai mult decât în Decembrie 1931.

Am avea drept să tragem din acest fapt încheerea, că lumea a început a plăti mai bine în dările ce are de plătit, în luna care o arată mai cuminte decât în anul înaintaș. Căci de plata dărilor și așa nu scăpăm. Cine-și înțelege rostul, merge de bunăvoie și le plătește.

Această vărsare mai bună de dări în vistieria statului, a dat apoi puțină guvernului, ca să plătească lefurile (salarele) slujbașilor țării și pe Noiembrie și pe Decembrie, în preajma sărbătorilor. Tot așa au fost plătite penziile și ajutoarele toate.

Prin aceasta îndată s'a simțit o ușurare în viața tuturor, căci slujbașii și penzionarii ajungând la bani, au plătit unde erau datori prin prăvălii, pe la meseriași, au cumpărat cele de lipsă dela țărani, — și îndată s'a simțit o învârtire mai bună de bani, și pe urma ei o ușurare a lipsei celei ce ne apăsa grozav până atunci.

Să dea Dzeu să putem înainta pe drumul acesta al ușurării și mulțumirii.

Dela frații 'nstrăinați.

A treia zi de Crăciun, frații noștri din parohia Orășaf, Bănatul sârbesc, au avut zi de sărbătoare sufletească: în aceea zi părintele protopop Traian Oprea (din Vârșel) a așezat în scaunul de paroh al numitei parohii, pe tinerul preot Adam Măran, din Uzdin, — de care poporul de acolo leagă cele mai bune nădejdi, — că vor avea în el și un păstor sufletesc luminat dar și un povăzitor cuminte în cele ce se țin de alipirea la neamul lor cu al lui limbă, obiceiuri și cu toate. — Așa să fie!, și Dzeu să-i veselească pe urma noului lor păstor.

Toți în Orășafii Români de acolo au avut în ziua de Crăciun o bucurie rară: Reuniunea rom. de ceteră și cântări, a dat o reușită producție, cântând foarte bine 3 cântări în cor mixt, — iar Fanfara Reuniunii a cântat din istrumente alte 3 cântări foarte plăcute.

S'a jucat și o piesă de teatru, cu potrivite învățături.

Au luat parte Români din loc, cari însă nu sunt în număr prea mare, fiind comuna mestecată cu mulți strein, dar au venit și din comunele vecine, așa că seara a fost veselă și plăcută pentru toți.

Dee Dzeu fraților noștri de acolo — din tot Bănatul sârbesc, — multe zile de bucurii sufletești, cari să le întărească inima și nădejdea în viitorul lor ca neam, ca cinstiți urmași ai vrednicilor lor părinți și moși!

(Dăm aceste știri după gazeta „Nădejdea” din Vârșel, care a ajuns a-și avea și ea tipografia ei, care îi asigură în parte și-i ușurează tipărirea).

SCRISORI

— Din Brad. —

În mijlocul zvârcolirilor zilnice, câteva clipe de înălțare sufletească, sunt ca și o oază în mijlocul deșerturilor.

Orășelul Brad, inima Zarandului, în ziua de Bobotează a. c., a avut o sărbătoare.

„Asociația Corală” din Brad — care, cum i-a zis dl. Lungulescu dela „Universul” „poate face fală și capitalei țării” — a aranjat un festival artistic bogat și de-o reușită strălucitoare. Piese religioase se urmau de cele naționale, populare și vitejești, alcătuind un mănunchi de flori alese, rupte din sufletul neamului românesc. Programul a fost de greutate, iar executarea lui de către puternicul cor din 70 persoane, a fost de o ordine și precizie vrednică de toată lauda, datorită deoparte membrilor înțelegători ai acestei „Asociații Corale” de alta priceperi și dibăciei profesorului Gh. Părvu, întemeietorul și dirigintele acestei înghetări corale.

Dintre soliști au plăcut foarte mult dna Silvia Fărcaș, care dovedește că va fi o cântăreață de seamă, dsoara Lenuța Gheorghiu, cu vocea-i dulce; dl Emil Fugăiță în „Preste deal” și „Regele munților” poem în 5 fragm. a fost la înălțime, în sfârșit dl prof. Radu Moga sculptor, în „Cântecul Prutului” a eșelat prin vocea-i puternică și rostirea desăvârșită.

Acest cor, — botezat la serbările „Astre” din Deva la 2—3 Oct. 1932 de „Corul Moșilor”, s'a dovedit din toate punctele de vedere, vrednic de bunul renume, ce și-a câștigat prin vrednicia sa.

— Din Băcia. —

Tinerimea română din comuna Băcia (jud. Hunedoara), cu prilejul sf. sărbători ale Crăciunului, a aranjat a doua seară de Crăciun o frumoasă producție teatrală în localul școlii primare. S'a declamat poezia: „Sunt Româncă jăsătoare”; dialogul: „Mătușa surdă”, — piesă populară: „Dragoste încurcată”; — comedii: „Doi surzi” și „Când găina cântă” și „Extrasul fișanului”.

A luat parte popor numeros din comună și din jur, rămânând în-

cântași de reușita jocului bravilor noștri românași.

Ne-am bucurat de aceasta cu atât mai mult, că la astfel de încercări nici nu ne-am așteptat, de oare-ce Români în acest sat sunt numai un mănunchiu față de numărul mare al ungarilor care până aici nici nu ne luau în seamă.

Dar D-zeu Iaca ridică neamul nostru și-l întărește și acolo unde până aci slăbuș era. Ungurii nu și-au ascuns nici de data asta năcazul că văd aci porniri românești mult făgăduitoare, ci și-au arătat firea lor față de noi prin batjocuri și vorbe veninoase.

Români noștri nu le-au luat în seamă. Ei și-au văzut de lucrul lor bun și își vor vedea la fel și în viitor, crescând, întărindu-se și înălțându-se tot mai sus, acolo unde le e locul și în această comună.

Țin, ca pe această cale să aduc călduroase mulțumiri vrednicului notar Bedea Traian, care neținând seamă de oboseala pricinuită cu instruirea finerelului, a dat dovadă cât îl iubește pe acest fineret și-i dorește înaintare și bun spor. Tot odată mulțumesc d-lui Dr. Petru Groza, fost ministru, pentru binevoitorul sprijin ce l-a dat, dăruind frumoasa sumă de 1000 (una mie) Lei.

Un priitor.

RĂZBOIUL

NU VREA SĂ ADOARMĂ...

Între Japonia și China

s'a aprins de nou războiul ce necrușător. Japonia vrea să cuprindă un nou cap de țară, din China-de-sus.

Chinezii, revoltați de acest pas al japonezilor, se aprind și strigă din mari adunări și sfătuiri de frunțași, că se vor ridica acum cu toții, de sus până jos, ca să se apere de o nouă ciuntire a țării lor în folosul japonezilor.

Provincia Jehol, e pe care japonezii o rîvnesc și — și-o vor lua. Că primejdie de a fi împedecați de cineva, nu este. Cei cari ar putea, și s'ar simți chemați a-i împedeca ar fi — Rusia. Căci prin cuprinderea Mancuriei de către japonezi, aceștia s'au apropiat foarte de hotarele Rusești, ba au cuprins și ținuturi pe care Rusia le socotea de ale sale. Și Rusia condusă de mișcările cari stau azi în fruntea ei, n'a mișcat un deget, pentru-că nu coutează! Nu coutează să trimiță nici trei Regimente acolo la hotar, căci pe locul de unde ar pleca Regimentele lor „roșii”, îndată s'ar face roșu toț cerul, — de flacărele revoluției.

Japonia o știe asta prea bine, de aceea folosește prilejul — și îndrăznește. Căci de Chinezii nu-i pasă. Cu aceștia numai se joacă, până-i bate.

Chiar acum guvernul din Moscova a dat de știre, că el — nu se mișcă deloc în încercarea ce

ce a izbucnit între Japonia și China... Nu că n'ar avea nici un interes (folos) de apărat acolo, ci pentru-că — nu coutează!

Știrile mai noi spun, că Japonia a cuprins deja provincia Jehol și s'a făcut stăpână pe ea!

Armata chineză a cercat să oprească pe japonezi, dar aceștia au trimis asupra Chinezilor zeci de aeroplane cari i'au împoșcat cu bombe și i-au alungat, căci aceia n'au cu ce se apăra în aer.

Un oraș chinez care se împotriva, a fost sămănat de sus cu bombe incendiare (aprinzătoare de foc) și întreg orașul a fost prefăcut într'o mare de flăcări.

Așa, firește Chinezii pierd tot la ce rîvnesc japonezii.

IN SPANIA

sunt tulburări mari, ca o revoluție. Tulburările le fac comunistii și toți răii în slujba bande de răsturnători a rânduelilor din stat, care e condusă din ascuns de jidani, pentru a putea astfel trage ei foloase din stările tulburi, ca în Rusia.

Mulțumiri

În ajunul Nașterii Domnului Fanfara țăranilor, din Orăștie a colindat pe la casele românești. Din acest prilej a fost cinstită de următorii, cu următoarele sume:

Dnii: Dir. Ar. Demian 200 Lei, I. I. Vulcu 200 L., Dr. Zeno Draja 200 L., Dr. A. Vlad 200 L., Dr. Deac 200 L., N. Petrușescu inv. 300 L., Dr. R. Dobo 100 L., Prîpp I. Moja 100 L., Prof. Z. Stanciu 100 L., Col. Rădulescu 100 L., Maior Madgearu 50, Fam. I. Branga 90, D. Zaharie diriginte 100, V. Iacob 100, I. Cioca 50, Tisu 60, Hotel Central 100, Dr. Eug. Munteanu 100, Comisar Roșca 60, N. Opincariu 150, dș. dir. A. Cădea 100, D. Jurca 60, Androne 100, V. Vulcu 100, D. Martin 100, Dr. Radu 100, Strugure 100, C. Mihăilă 100, Turdășan 100, I. Silian 60, Gh. Florea 100, A. Suciu 100, Not. Sinfion 100, G. Cușula 50, Petru Oprea 100, d. Inginer Silvic 100, Balomiri pretor 100, Gh. Țipan 100, Gh. Popa 100, Munteanu 50, A. Olteanu 40, N. N. pluf. 50, I. Albu 50, T. Romosan 100, I. Cherecheș 100, Gh. Silian 100, N. N. 100, Ilie Popa 100, V. Turdășanu 100, O. Oprea 70, I. Ivașcu 50, Gh. Alexe 100, Gh. Bodișteanu 100, I. Herja 100, Gh. Marin 60, vād. Timariu 50, un dn. plutonier (Casele Moldovanu) 120, Gh. Munteanu 100, Iosif Buduran 100, vād. Gelmarean 100, Iosif Solomon 45, Pr. Armean 100 și Ivașcoiu secretar 100 Lei. Total: 4965 Lei.

Membrii fanfarei aduc tuturor donatorilor și pe această cale mulțumiri.

Totodată își arată părerea de rău, că, din pricina timpului prea redus, sau din scăpare din vedere n'au putut colinda pe la toate casele românești bune și vrednice.

„Fanfara.”

Casă de vânzare.

Vând jumătate din casă, cu intrare separată, la vre-un depunător al băncii Ardeleana. Casa să află la Centru.

Adresa la adm. foii.